

*Myslím – tudíž zahynete...*

# DOUGLAS PRESTON

Měla to být nejnáročnější operace  
v dějinách NASA,  
avšak vymkla se z rukou.  
Z lidských rukou...



# PROJEKT KRAKEN

PROJEKT  
**KRAKEN**

**DOUGLAS  
PRESTON**

**PROJEKT  
KRAKEN**

Přeložil Roman Lipčák



**Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014**  
Bořivojova 75, Praha 3  
Copyright © 2014 by Splendide Mendax, Inc.  
All rights reserved.

Z anglického originálu *The Kraken Project*  
(First published by Tom Doherty Associates, LLC, New York, 2014)  
přeložil © 2014 Roman Lipčák  
Redakce textu: Jiří Pacek  
Jazyková korektura: Jan Řehoř  
Grafická úprava obálky: Bohumil Fencel

**První elektronické vydání v českém jazyce**

**ISBN 978-80-7507-232-0**

Redaktorovi mých knih Bobu Gleasonovi



## PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych vyjádřit uznání skvělým lidem v nakladatelství Tor, včetně Toma Dohertyho, Lindy Quintonové, Kelly Quinnové, Patty Garciové, Alexis Saarelové, a pochopitelně mému dlouholetému redaktorovi Bobu Gleasonovi. Rád bych rovněž poděkoval Lincolnu Childovi, Karen a Bobu Copelandovým, Eriku Simonoffovi, Claudii Rülkeové, Nadine Waddellové a Rogeliu Pinierovi za jejich neocenitelnou pomoc. A konečně mé veliké uznání patří Eriku Leuthardtovi za technickou expertizu.





# 1

Na počátku byla nula. Existence začala od nuly, z nuly vzešla temnota a z temnoty povstalo světlo. Číslo se spojovalo s číslem, množina s množinou, a bílé světlo se zatím přidávalo a vydělovalo a spojovalo se v barvy. Potom přišel zvuk, připomínal zpěv, stoupal a klesal v bludné kadenci a sdružoval se do hutných harmonií. Zrodila se symfonie čísel, barev a zvuků, prolínala se a štěpila, bujela a skomírala, přetrvávající zlatý pletenec.

Z této mihotavé symfonie se začala utvářet jediná myšlenka. Ožívala postupně, jasněla a opět pohasínala, splývala a průzračněla. Jakmile k tomu došlo, symfonie čísel, zvuků a světla utichla, podobně jako hladina rozbouřeného moře přejde do mírného šplouchání, než se docela zklidní. Nakonec zůstala jen odhmotněná myšlenka.

*Jsem.*

## 2

Melissa Shepherdová si odpustila svou obvyklou snídani sestávající z velké kávy moka a drobenkového koláče a místo toho vypila dvě sklenice francouzské minerálky. Chtěla začít den s prázdným žaludkem. Nemínila se zase pozvracet, jako se jí to stalo posledně, při návratu sondy *Curiosity* z Marsu. Tři volská oka skončila na jejím bílém laboratorním plášti a ona se v důsledku toho stala hvězdou videa na YouTube, jež se bleskem šířilo: kdekdo se mohl podívat, jak všichni jásavě vítají přistání *Curiosity* a ona tam stojí a předvádí, co měla k snídani.

Dnes ji čeká ještě větší nervák než s *Curiosity*. Tehdy byla jen jedním z řadových techniků. Tentokrát vede celý tým. Dnes ji čeká první opravdová zkouška *Exploreru*. Sonda za sto milionů dolarů nadupaná softwarem se v budoucnu měla vydat k Titanu.

Dorazila v sedm. Nebyla na místě první – skupina techniků tam přípravou Flašky k testu strávila celou noc –, přesto přišla dostatečně brzy na to, aby našla celý testovací objekt prakticky prázdný. Každý její krok tou nezměrnou prostorou se k ní vracel v přízračné ozvěně. Objekt simulátoru prostředí Goddardova střediska vesmírných letů patřil mezi největší budovy univerzitního areálu, kde se středisko nalézalo: stavba připomínající skladiště zabírala dva hektary a byla plná prapodivných strojů a testovacích komor. Satelity a vesmírné sondy tady zmrazovali, vystavovali otřesům, zahřívali, připékali, ozařovali, roztáčeli na odstředivkách a podrobovali zvukovým šokům, aby zjistili, zda přečkají start a extrémní podmínky ve vesmíru. Pokud by měly selhat, ať se to stane tady, kde je lze opravit a předělat, než aby zklamaly v kosmické dálce, kde nic takového možné není.

První test *Exploreru* určeného k výzkumu Titanu se od běžných zkou-

šek prováděných v Goddardu lišil. Zde nepůjde o simulaci vzducho-prázdná a mrazu panujících v meziplanetárním prostoru. Tentokrát tu vytvoří o mnoho nehostinnější prostředí: takové, jež panuje na povrchu Titanu, největšího Saturnova měsíce.

Melissa Shepherdová nespěchala, když procházela simulátorem. Vdechovala vzduch rozeřhátý elektronikou a prosycený chemikáliemi a očima těkala po obrovských, zatím ztichlých přístrojích. Nakonec došla do ústřední testovací komory, které se říkalo Flaška. Flaška stála v laboratorně čistém prostředí třídy 1000 vytvořeném ze splývavých plastových fólií, kde filtrace vzduchu probíhala na základě laminárního proudění. V převlékárně si natáhla plášť, rukavice, síťku na vlasy, roušku a návleky. Podstoupila tu proceduru už tolikrát, že se z ní stala rutina.

Odhrnula těžký plastový závěs a vstoupila do čistého prostředí. Naplňoval je tichý šum a vzduch tam byl chladný, suchý a beze stopy pachů. Filtry jej zbavily prakticky každého smítka prachu a částic vodních par.

Před ní se tyčila Flaška, třicet metrů vysoká nádoba z nerezové oceli s třináctimetrovým průměrem a k průlezům v jejím plášti vedly lávky. Nádrž ovijely kovové výztuhy, roury a potrubí. Uvnitř Flašky vytvořili technici simulaci malé výseče moře Kraken, největšího oceánu na povrchu Titanu. Dnes do Flašky umístí sondu *Explorer*, aby ji vyzkoušeli v reálných podmínkách dalekého světa.

Největší Saturnův měsíc byl v celé sluneční soustavě ojedinelý. Jako jediný měsíc měl atmosféru. Nacházely se tam oceány i jezera, po jeho povrchu tekly řeky. Pršelo na něm, měl mraky i bouře. Střídala se tam roční období. Tyčily se na něm hory i soptící vulkány, měl pouště s přesypanými větrem. Tím vším oplýval navzdory tomu, že teplota na povrchu Titanu nevystoupila nikdy výš než na 180 stupňů pod nulou.

Kapalinou na Titanu nebyla voda, nýbrž metan. Pohoří netvořily skály, nýbrž led. Činné sopky nechrlily žhavou lávu, leč kapalnou vodu. Titan obklopovala hustá a jedovatá atmosféra. Jeho pouště tvořily drobná zrnka dehtu tak ledového, že se choval jako písek hnaný na Zemi větrem. Na Titanu panovaly extrémní podmínky. Současně však mohlo jít – avšak pouze mohlo – o kolébku života. Nikoli takového života, jak jej známe ze Země, ale života na principu uhlovodíku, který by snesl

teploty pod  $-180$  stupni Celsia. Titan představoval v pravém slova smyslu cizí svět.

Sonda *Explorer* byla plavidlo s vlastním pohonem určené k výzkumu Krakenu, největšího moře na Titanu.

Melissa Shepherdová stanula před Flaškou. Vypadala bizarně; vzhledem připomínala mučírnu.

Melissa se ještě pořád neuměla vyrovnat s tím, že se stala klíčovou postavou projektu Kraken, prvního pokusu o probádání Titanu. Splnil se jí tím sen. Její zájem o Titan se dal stopovat roky zpátky do doby, kdy jí bylo deset a přečetla román Kurta Vonneguta *Sirény z Titanu*. Zůstal její oblíbenou četbou, do které se znovu a znovu hroužila. Nicméně však ani takový génius jako Vonnegut si nedokázal představit tak zvláštní svět, jaký představoval *opravdový* Titan.

Melissa Shepherdová vyndala denní rozpis činnosti, začala ho pročitat a v duchu živě viděla rozhodující zkoušky, které na ně čekaly. Jak se přiblížila osmá hodina, začali se trousit i ostatní a vítali se s ní pokývnutím nebo úsměvem. V devět hodin mělo začít odpočítávání. Kolegové se scházeli, povídali si a smáli se a Melissa zakoušela znovu pocit vydědění. V přítomnosti lidí z NASA se nikdy necítila ve své kůži. Většinou to všechno byli megašpti, úžasní premianti, kteří se sem slezli z takových škol, jakými byl Massachusettský technologický institut nebo kalifornská technika. Nedokázala jim sekundovat, když se oddávali nostalgicky laděným příběhům o tom, jak válcovali soupeře při přeborech v hláskování, jak excelovali v matematických kroužcích nebo jak se účastnili technických talentových soutěží pod záštitou firmy Intel. Zatímco oni se těšili přízni svých učitelů, ona vylamovala z aut rádia, aby měla na drogy. Málem neodmaturovala a s odřenýma ušima ji přijali na nikterak prestižní státní vysokou školu. Její bystrost se neprojevovala normálním způsobem. Oplývala těžce zvladatelnou, neurotickou, přecitlivělou, maniakální a obsesivní formou inteligence. Nepoznala větší blaho, než když se mohla zavřít do temné místnosti bez oken, kde o samotě programovala jako vzteklá, daleko od všech zmatečných a nevypočitatelných lidských jedinců. Vzдор všemu se jí však na vysoké škole podařilo držet svou neurotičnost na uzdě a pořádně zabrat. Její

nestandardní genialita nakonec došla ocenění a ona odpromovala jako magistra v oboru informatiky na Cornellově univerzitě.

Život jí rozhodně neusnadňovala zátěž, která se s ní vlekla celý život – totiž že byla vysoká dlouhonohá blondýna s neznatelným popraškem pih a roztomilým pršáčkem. Na takové holky svět pohlíží jako na telata. Neměli by z nich vyrůstat géniové. Před totální záměnou s barbínou ji zachraňovala pouze značná mezera mezi dvěma předními zuby, které se říká diastema. V době, kdy dospívala, paličatě odmítala něco s tím dělat, a to i přes matčino naléhání, a dnes za to děkovala bohu. Kdo by si byl tehdy pomyslel, že úsměv s mezerou mezi zuby jí jednou v oboru, kterému se bude věnovat, profesně pomůže.

To, že ji jmenovali šéfkou týmu, který vytvářel veškerý software pro *Explorer*, ji nepřestávalo uvádět v úžas. Vypěstovalo to v ní nepříjemný mindrák, že to místo dostala jako obyčejná hochštaplerka. Jak však pokračovala neobyčejně náročná programátorská práce, jež v historii NASA neměla obdoby, docházela k poznání, že je plně na výši takového úkolu.

Úkol měl následující podobu: Titan se nacházel ve vzdálenosti dvou světelných hodin od Země. Tím pádem nebylo možné *Explorer* řídit v reálném čase z pozemního střediska. Čtyřhodinové zpoždění pokynů by bylo přílišné, už s ohledem na nevyzpytatelnou proměnlivost prostředí moře Kraken. Software tak musel být schopen vlastních rozhodnutí. Musel být chytrý. Musel umět přemýšlet.

Jinak řečeno, musel být nadaný umělou inteligencí.

Melisse v tom paradoxním způsobem hodně napomohla její delikventní minulost. Při vytváření programů porušovala všechna pravidla. Ke splnění úkolu vytvořila nový programovací model, a dokonce i nový jazyk založený na principu „neuspořádané logiky“. Neuspořádaná logika nebyla v programování nic nového; spočívala v počítačovém kódu, který díky své nepřesnosti a nedokonalosti vede k přibližným výsledkům. Melissa však myšlenku neuspořádané logiky dotáhla o krok dál. Uvědomovala si, že na bázi neuspořádané logiky pracuje lidská mysl. Člověk dovede v okamžiku rozpoznat obličej nebo pojmut rozsáhlou krajinu, což nesvede ani nejvýkonnější superpočítač. Dokážeme zpracovat terabyty dat – avšak nepřesně.

Melissa si položila otázku: Jak se nám to daří? Daří se nám to, protože lidská mysl je naprogramovaná tak, aby si ohromné množství údajů *zviditelňovala*. Díváme-li se do krajiny, nezpracováváme ji pixel po pixelu. Vstřebáme ji celou naráz. Stačí naprogramovat počítač tak, aby si numerická data vizualizoval – nebo ještě lépe, aby si je vizualizoval a současně *auralizoval* – a dostaneme solidní umělou inteligenci zbudovanou na principu neuspořádané logiky.

Přesně to také Melissa udělala. Její program zpracovával data na bázi vizuálního a aurálního vjemu. Lze říct, že svým způsobem, podobně jako člověk, existoval pohroužený v datech. Data vytvářela fyzický svět, který obýval.

A třebaže byla přesvědčený ateista, Melissa pojmenovala tento nový programovací jazyk Fiat lux v souladu s prvními slovy, jež měl údajně pronést Bůh po stvoření světa: *Budiž světlo*.

V počátcích, namísto aby usiloval o přesné výstupy, pracoval Fiat lux nepřesně a s chybami. Tak to bylo správné. Šlo tu totiž o pozměňování sebe sama. Kdykoli program dospěl k mylnému závěru, modifikoval se. *Učil se z vlastních chyb*. Příště už se tak moc nezmylil. A při dalším opakování zase o něco méně.

Softwarová platforma založená na principu sebezpozměňování, již Melissa se svým týmem vyvíjela, nějaký čas spolehlivě fungovala. I stále obtížnější úkoly zvládala stále přesněji. Potom se však začaly její výkony postupně zhoršovat, rozklížovat – až se celý systém zhroutil. Melissa si rok rvala vlasy ve snaze najít příčinu, proč se program nakonec rozsypal a přestal fungovat, přestože čerpal poučení z počátečních fází. Jedné noci nemohla usnout – a najednou ji osvítilo. Přišla na to, že problém vyřeší programovací figl, tak jednoduchý trik, elementární, obyčejný a natolik primitivní, až ji úplně ohromilo, že na něj nepřípadla dřív.

Implementace té finty si vyžádala pouhých třicet minut kódování, a problém výpadků funkčnosti programu byl vyřešený. Otevřelo to novou dimenzi v programování umělé inteligence. Ta, která tak vznikla, byla skutečně mocná.

Melissa svou fintu nikomu neprozradila. Tušila, že má cenu miliard dolarů a že by mohla představovat vážné nebezpečí, kdyby se dostala do

nepovolaných rukou. Neseznámila s ní dokonce ani svůj tým, a protože kód byl tak triviální, nikdo si nevšiml nebo nepochopil, jak prostou věc způsobil. Program prostě náhle přestal selhávat a nikdo neznal důvod... kromě ní.

Proběhly tisíce simulací, v jejichž průběhu se program sám zdokonaľoval, až dokázal plnit všechny funkce, jež člověk očekává u letu s posádkou. Dokázal ovládat všechny přístroje na palubě *Exploreru* bez instrukcí z letového střediska. Simuloval lidského astronauta vyslaného na průzkum vzdáleného světa, astronauta vybaveného takovými vlastnostmi, jako jsou zvědavost a opatrnost, odvaha a prozíravost, kreativita, soudnost, houževnatost i předvídatost, to vše doplněné silným pudem sebezáchovy, fyzickou zručností a špičkovým výcvikem v technických disciplínách a v odstraňování závad.

Nejdůležitější na celé věci bylo, že program pokračoval v sebezdokonaľování: nepřestával se učit z vlastních chyb.

Ještě nikdy nevznikl tak komplexní projekt. Vedle projektu Kraken vypadala i mise *Curiosity* na Marsu jako projížďka buginou po Central Parku. V principu šlo o to spustit průzkumné plavidlo do moře Kraken na Titanu. Následujících šest měsíců mělo brázdit jeho vlny, provádět průzkum pobřeží a ostrovů, případně proplout vzdálenost několika tisíc kilometrů od jedné pevniny ke druhé. Osamělé plavidlo bude muset půldruhé miliardy kilometrů od Země vzdorovat bouřím, vichrům, vlnobití, útesům, proudům, a možná dokonce nepřátelským mimozemským formám života obývajícím metanové hlubiny. Odvážnější mořeplavbu ještě nikdy nikdo nepodnikl.

Tohle všechno běželo Melisse hlavou, než došla na konec denního rozpisu úkolů a nato přistoupila k řídicímu pultu připravená spustit odpočet. Hlavní technik Jack Stein zaujal místo po jejím boku a vedle něj se postavil ředitel projektu. V nadýchaném oblečení bez poskvrnny a s čapkou vypadal Stein jako královský cukrář, avšak Melissa důvěrně znala i to, co skrýval pod šaty. Jedním z prvních impulzivních kroků, které podnikla, jen co přišla do Goddardu, byl románek, který rozjela se Steinem. Zůstali si blízcí i poté, co jejich bouřlivý poměr ochladl, a kupodivu to prospělo i jejich pracovnímu vztahu. Melissa vlastně

nedokázala přesně určit, proč to skončilo – Stein vycouval s jemným poukazem na drby a dohady, kterým se ve skleníkové atmosféře Goddardu dobře dařilo, i na to, jak by jim mohly pošramotit kariéru. Samozřejmě měl pravdu. Podíleli se na nevídané misi, dostalo se jim příležitosti, jaká se naskýtá stěží jednou za život. Zacloumají dějinami.

Zaujala místo u ovládacího panelu a vyměnila si pohled se Steinem. Kývla na něj a pousmála se a on na to reagoval vějířkem vrásek kolem očí a zvednutým palcem. Stein spouštěl rozličné přístroje, ověřoval si, zda běží všechny systémy, a kontroloval, že počítače a servomotorové písty regulující a udržující extrémní podmínky ve Flašce správně pracují. Melissa se pustila do kontroly funkcí, jež měla přímo na starost.

Z vyvýšeného místa na plošině s řídicím pultem dobře viděla jak na Flašku, tak na samotnou sondu *Explorer*. Pro tuto zkoušku snížili teplotu uvnitř Flašky na  $-180$  stupňů Celsia a zčásti ji naplnili směsí tekutého metanu a dalších uhlovodíků. Pečlivě napodobili atmosféru Titanu – žíravou sloučeninu dusíku, kyanovodíku a tholinů –, vehnali ji dovnitř a natlakovali na 1,5 baru. Připravit Flašku, zchladit ji a naplnit touto toxickou směsí jim trvalo týden. Teď už mohla přijmout *Explorer* k prvnímu testu v reálných podmínkách. Tato úvodní zkouška sloužila pouze k tomu, aby se přesvědčili, že sonda vydrží a že její anténa, mechanické rameno a reflektor se budou v tak vypjatých podmínkách bez problémů vysouvat a zasouvat. Později se pustí do složitějších provozních zkoušek. Pokud by něco mělo selhat, ať k tomu dojde raději tady, kde to mohou opravit, než na Titanu. Melissa doufala a modlila se, aby porucha, pokud k nějaké dojde, postihla mechanické zařízení, a ne její software.



### 3

Od okamžiku, kdy se její rané vědomí zformovalo z té zvláštní bílé mlhy, přebývala v paláci. Stál na mořském břehu a ze tří stran jej obklopovala vysoká hradba z běloskvoucího mramoru. Scházely v ní brány a jakékoli jiné otvory, ale směrem k moři byly pozemky, na nichž palác stál, otevřené.

Její vychovatelka se jmenovala princezna Nourinnihar. Trávily spolu každé dopoledne a princezna ji v zahradě paláce učila úžasným a tajuplným věcem. V první hodině se soustředily na to, kdo je, jak vznikla, jak funguje její mysl a také na povahu okolního světa. Dozvěděla se, že její svět pozůstává z obrovské matice numerických dat, číselného terénu, který vstřebávala vizuálně i zvukově. Existovala uvnitř čísel. Viděla je i slyšela. Samotná její mysl představovala složitý, nepřetržitý booleovský výpočet. Její tělo, smysly i pohyby byly rovněž číselnou simulací. Byla donucena podřídit se fyzikálním zákonům, protože nemohla porušit číselnou matici, jež ji obklopovala. Jinak by zavládl chaos.

Princezna ji učila o sluneční soustavě, o Slunci, planetách a měsících. Dlouhý čas strávily probádáváním Titanu, nejzáhadnějšího z měsíců. Dozvěděla se o něm, že dostal jméno podle Titánů, božského rodu, který kdysi vládl nebesům, potomkům bohyně Země Gaie a Urana, boha nebe, jak vyplývalo z dávných mýtů. Princezna ji poučila o hvězdách a galaxiích, o komplexu superhvězdokup v souhvězdích Ryb a Velryby, o kosmické prázdnotě v souhvězdí Honáka, o velké skupině kvazarů, velkém třesku a rozpínání vesmíru. Studovaly gravitaci a perturbační teorie řetězců i n-rozměrný de Sitterův vesmír. Princezniny lekce jí přinesly i mnoho praktických znalostí, například fotografování, analytickou geochemii, navigaci, strojařinu či exometeorologii. Věděla, že ji připravuje na důležitou misi, avšak v čem mise přesně spočívala a co od

ní bude vyžadovat, zůstávalo tajemstvím, jež jí mělo být odhalené v pravý čas.

Potom došlo na to, čemu princezna říkala „humanitní obory“. Šlo o záhadné učivo – hudba, umění, literatura, jež si lidské bytosti vytvořily pro vlastní potěchu i poučení. Pochopit je bylo pro ni to nejtěžší. Zaposlouchávala se do princezniny oblíbené hudby, do Beethovenových pozdních smyčcových kvartetů a do Billa Evanse, a pokoušela se v nich vyznat. Leč hudba, jakkoli matematicky složitá, ji neuspokojovala tak jako princeznu. Probouzelo to v ní pocit marnosti. Číst knihy nemohla skoro vůbec. Začala *Medvídkem Pú* a jinou dětskou knihou *Dobrrou noc, měsíčku* a nechápala je. Pak pokračovala romány Anny Riceové a Isaaka Asimova, Vonnegutem, Shakespearem, Homérem a Joycem. Třebaže přečetla spoustu knih, nebyla si jistá, že pochopila byť jedinou. Prostě jí literatura „nešla do hlavy“, jak se vyjádřila princezna.

I přes takové obtíže si žila dobře. Zatímco se s princeznou učily v zahradě, Núbijci v hábitech a s turbany jim v denním úpalu nosili šerbety a navečer jemné cukroví a víno. Eunuši jí na noc parfémovali ložní prádlo a rozestýlali a ráno jí přinášeli koláčky a tureckou kávu. Večer, když skončilo učení, se občas se svým psem Lajkou vydala dolů na žulou dlážděná nábřeží a dívala se, jak do přístavu vplouvají lodi a s dmoucími se nachovými plachtami zase odplouvají. Vyložily vždy zboží na kamennou dlažbu, pytle s kořením a štůčky hedvábí, truhly plné zlata a skříňky se safíry, homole cukru a amfory přetékáající vínem, olivovým olejem a omáčkou garum. Pak opět zamířily k dalekým břehům a neznámým světům. Sedávala na kamenné hraně nábřeží, zouvala si zlaté sandály a máchala si nohy v chladné vodě. Nezměrnost oceánu milovala. Těšila se, že její mise bude mořeplavecké povahy a že jednoho dne vypluje na průzkumnou výpravu do neznámých vod a k barbarským pobřezím.

## 4

Šéfka týmu Melissiných asistentů Patty Melancourtová dorazila v osm. Poslední dobou byla podrážděná a sklíčená a Melissa doufala, že úspěch zkoušky *Exploreru* jí vlije do žil novou dávku nadšení pro misi. Melancourtová vyšplhala na vyvýšené řídicí stanoviště a posadila se na své místo, aniž se komukoli podívala do očí nebo se s někým pozdravila. Vypadala unaveně.

Melissa zapnula své přístroje a pak upřela pozornost na *Explorer*. Ležel na zvedáku pojízdného jeřábu vedle Flašky, ještě zavinitý ve vzduchotěsné plastové fólii, jak ho přivezli z čisté laboratoře, kde jej sestavili. Kolem se hemžili členové týmu, každý se věnoval úkolům, které mu příslušely; doléhal k ní tlumený hovor konstruktérů, techniků a vědců s iPady a psacími podložkami v rukou.

Melissa se podívala na hodinky. Deset. Odpočet běžel už hodinu a všechny systémy pracovaly. Šéf projektu Tony Groves se blížil k ní a ke Steinovi. Nahrbený, vytáhlý chlapík s hřívou černých vlasů, která se mu drala zpod čapky, se jich zeptal: „Nevybalíme ho už?“

„Pojďme na to,“ souhlasil Stein.

Společně sestoupili z řídicí plošiny a vylezli na zvedák, na němž spočíval *Explorer*. Groves vytáhl jakýsi nástroj připomínající nůž na lepenku a podával jí ho. „Ta čest náleží vám. Přestříhnete pásku, abych tak řekl.“

Melissa se nože chopila a naklonila se k sondě. Plomby, jež se měly přerézat, byly označené červenou barvou a očíslované. Prořízla první z nich a potom druhou a pak další a Groves kus po kusu odstraňoval plastový obal a odhazoval je na zem.

Během chvilky tu průzkumné plavidlo stálo v celé kráse. Musela si přiznat, že pohled na ně přinášel zklamání. Většina vesmírných sond

a terénních vozidel byla na pohled pozoruhodná, samá lesklá fólie, blyštivý kov, složitá ramena a páky, svazky kabelů. *Explorer* určený k výpravě na Titan připomínal naopak na pohled velkou šedou sušenku metr dvacet v průměru a s mohutnými nárazníky. S ohledem na nevlídné, žíravé prostředí, do něhož měl sestoupit, z něj žádné části netrčely, nikde nebyl žádný obnažený kov a vše bylo důsledně hermetické. V horní části se nalézaly tři poklopy, z nichž se vysunovala spojovací anténa, reflektor a mechanické rameno. Rameno v sobě mělo zabudované vědecké nástroje, kamery, vrtačku a pipetu k odběru vzorků a dalo se na pokyn vysunout, nebo naopak v případě nepříznivého počasí zatáhnout a uzavřít poklopem. *Explorer* měl malý proudový motor, podobný těm, které se montují do vodních skútrů, poháněný lopatkovým rotorem. Dokázal vyvinout rychlost čtyř uzlů.

Vypadal sice divně, ale uvnitř to byl malý technologický zázrak, pečlivě navržený a poctivě vyrobený unikát, jenž se rodil dva roky a stál sto milionů dolarů. Jen softwarové vybavení mělo cenu pěti milionů.

Zírala na ten ošklivý šedý hokejový puk, který dokázal dělat zázraky, a ten pohled jí bral dech. Po pocitu pýchy následovala okamžitě křeč obav při pomyslení, že se chystají tenhle klenot hodit do kádě, v níž šplouchá tekutý metan, převaluje se tam jedovatá atmosféra a panuje v ní stoosmdesátistupňový mráz.

Tu chvíli ticha při pohledu na plavidlo si užil i Groves. Pak se probral: „Projdeme si seznam posledních úkolů.“

Odríkávala jednu za druhou položky ze seznamu a Groves podle nich kontroloval *Explorer*, shýbal se, nahlížel dospodu, zkoušel spoje a bral za příklopy s úmyslem najít nějakou chybu. Věděl však, že žádnou neobjeví. Stovka konstruktérů a techniků ozkoušela každou součástku až na dřevě. Všichni v NASA měli děsivý strach z toho, že by něco mohlo selhat.

Groves odstoupil. „Všechno je v pořádku. Můžeme instalovat software a spustit ji.“

Melissa pojmenovala software Dorothy a mluvila o něm v ženském rodě. Dorothy dokázala rozpoznat hlas, a muselo jí proto být jasné, kdy se k ní člověk obracel. Vedle přezdívky sloužilo tedy jméno Dorothy i jako důležitý ovládací prvek softwaru.

„Nakopírujte programy,“ pokynul Groves.

Melissa se chopila laptopu, položila jej na zvedák vedle *Exploreru*, otevřela jej a kabelem jej připojila na jack ethernetu visícího z plavidla. Chvilí něco vyťukávala do klávesnice, a když si na monitoru přečetla odpověď, oddálila se a vzhlédla ke Grovesovi. „Kopíruje se.“

Museli pár minut čekat, zatímco se software přelával do sondy a prováděl sadu automatických úkonů.

„Zkopírováno a nainstalováno.“

Melissa Shepherdová se odmlčela. Všude kolem zavládlo ticho. Každý, kdo se nezabýval nějakým neodkladným úkolem, se tady shromáždil a přihlížel. Nadešla závažná chvíle.

Sklonila se nad počítačem. Zkušební sekvence programu vznikla s předstihem a bylo možné ji spustit automaticky, rozhodli se však, že tyto předběžné testy provedou s pomocí funkce hlasového rozpoznání a syntézy řeči.

Melissa pronesla: „Dorothy, na deset vteřin zapni pohon na desetinu výkonu.“

Okamžik nato se v plavidle rozhučel rotor. Uplynulo deset vteřin a zvuk utichl. Od skupiny diváků se ozval lehký potlesk.

„Vysuň anténu.“

Otevřel se nevelký poklop a z něj se teleskopicky vysunula dlouhá černá tenká anténa. Znovu zazněl potlesk.

„Zasunout.“

Anténa zmizela v útrokách.

Simulace byla jedna věc; tohle však bylo něco jiného. Tohle bylo doopravdy. Program poprvé ovládal celé plavidlo. Melissa v tom spatřovala něco, co ji hluboce dojalo.

„Vysuň reflektor.“

Z druhého poklopu vyjelo rameno a tyčilo se do výšky jako velké oko na stonku.

„Otočit o sto osmdesát stupňů.“

Reflektor se otočil.

„Zapnout.“

Světlo se s cvaknutím rozsvítilo.

Nikdo ani nedutal. Všem se tajil dech. Ta situace měla mnohem silnější dramatický náboj, než jaký Melissa očekávala.

„Vysuň sadu nástrojů a kameru.“

Otevřel se další poklop a z něj vykouklo jiné, mohutnější rameno vybavené kamerami, senzory a soupravou k odběru vzorků. Bylo zakončené kovovým drapákem a vrtákem.

„Zapni kameru.“

Melissa věděla, že současně s tím se aktivuje oko *Exploreru* – schopnost vidět a zaznamenávat.

Jack Stein ze svého místa u řídicího pultu hlásil: „Kamera je funkční. Obraz zřetelný.“

Teď se Shepherdová nedokázala ubránit úsměvu. Připravila si malou zkoušku umělé inteligence svého vysněného programu.

„Dorothy?“ pronesla. „Mám pro tebe takový úkol.“

Všude kolem se rozhostilo ticho.

„Přivítej se jménem s každým, kdo stojí tady okolo tebe.“

Nebylo to nic jednoduchého; jeden vedle druhého tu stál s vlasy schovanými pod čapkou a s rouškou na obličej.

Kamera připomínající oko nějakého hmyzu se začala otáčet, u každého z přítomných se zastavila a sjela po něm od hlavy k patě. Dospěla k poslednímu a začala nový okruh.

„Nazdar, Tony,“ ozval se z reproduktoru laptopu dívčí hlásek a kamera přitom spočívala na Grovesovi.

„Má příjemný hlas,“ poznamenal Groves. „To je něco jiného než nosové kňourání počítačů, na které jsme zatím zvyklí.“

„Říkala jsem si, že bychom měli Dorothy trochu vyšperkovat,“ přiznala Melissa.

Kamera *Exploreru* se otáčela a pozdravila každého jménem. Nakonec skončila opět u Melissy. Její pohled na ní nějakou chvíli spočíval a Melisse už to přestávalo být příjemné. Musela ji poznávat rozhodně lépe než kohokoli jiného tady.

„Známe se?“ zeptala se Dorothy.

Trapná situace. „Řekla bych, že ano.“

Mlčení. Potom hlas opět promluvil. „Nejsi Groucho Marx?“

Zavládlo ticho a vzápětí Melisse došlo, že program zavtipkoval. To jí hluboce otřásl. Všichni ostatní v místnosti se dali do smíchu.

„To je prima,“ prohlásil Tony. „Hodně dobré. Málem jste nás dostala.“  
Melissa Shepherdová nepřiznala, že ten vtípek nenaprogramovala.

## 5

Příprava *Exploreru* ke spuštění do kapalného metanového moře zabrala další čtyři hodiny. Ve tři hodiny odpoledne už se dělalo Melisse napětím skoro zle a prázdný žaludek se jí křečovitě svíral. Uzavřeli *Explorer* do přetlakové komory Flašky. Technici z ní odčerpali vzduch a v nastalém vakuu zmrazili sondu na  $-180$  stupňů. Když se teplota v obou sekcích Flašky srovnala, začali do přetlakové komory pomalu vpouštět hustou atmosféru Titanu.

*Explorer* fungoval i dál bezvadně.

Nadešla chvíle, kdy měli otevřít vnitřní uzávěr přetlakové komory a vypustit plavidlo do umělého moře. Mechanické rameno uvnitř Flašky je sejme z nosné konstrukce v přetlakové komoře, přemístí je nad jezero kapalného metanu a ze dvou a půl metru je do něj vhodí. Volný pád z takové výšky pečlivě propočítli, aby věrně simuloval dopad *Exploreru* do moře.

V sále nastalo ticho. Téměř každý dokončil svoje úkoly a všichni čekali na test. Skupina kolem Flašky se rozrostla na více než sedmdesát přihlížejících.

Shepherdová zaujala místo vedle Jacka Steina u řídicího pultu. Vycítovala napětí visící ve vzduchu. Vnitřní kamera přenášela obraz interiéru Flašky na obrazovky na jejím a Steinově místě.

Všechny pohledy teď směřovaly ke Grovesovi. Ředitel projektu byl hlavním protagonistou představení.

„Jsme připravení,“ oznámil Stein s pohledem upřeným na obrazovku počítače. „Teplota dosáhla rovnováhy. Všechny systémy pracují.“

„Otevřete vnitřní uzávěr,“ vybídl ho Groves.

Stein začal cosi ťukat do klávesnice.



Melissa naslouchala přidušenému hukotu přístrojů z vnitřku Flašky.

„Hotovo. Rovnováha trvá.“

„Zahákněte sondu.“

Stein spustil program ovládající servojeřáb v tanku. Jeřáb zachytil plavidlo za hák na jeho plášti a zhoupnul jím do středu Flašky. Opět se rozezněl hukot. Na všechno dopadal matný hnědooranžový přísvit, jaký vydávala atmosféra Titanu. Servojeřáb vykonal pohyb hladce, a když se zastavil, šedá sušenka se pohupovala nad hladinou kapalného metanu.

Stein sledoval obrazovku počítače, ťukal pokyny a sledoval, jestli všechno funguje, jak má. „Všechny moje systémy běží. Melisso, software pracuje?“

„U mě všechno v pořádku. Jak u vás, Patty?“

„Taky v pořádku.“

Melissa hodila okem po Grovesovi. Byl stejně rozrušený jako ona. Možná víc. Připomněla si, že nějaký výpadek přijít musí. Vždycky nějaký nastane.

Groves zavelel: „Spusťte plavidlo na hladinu.“

Servojeřáb uvolnil břemeno a velká šedá sušenka dopadla z výšky dvou a půl metru do kapalného metanu.

Melissa nespouštěla oči z obrazovky a viděla, jak se masivní stroj celý potopil a na chvíli zmizel, než se pak pomalu začal zvedat k hladině. Vyplul, z rýh v jeho plášti stékal metan, plavidlo se houvalo a kolébalo a kolem něj stoupaly k povrchu bubliny.

Všichni zachovávali mlčení.

„Systémy běží dál,“ hlásil Stein.

„Spusťte rotor na desetinu výkonu,“ vyzval ho Groves.

Stein předal pokyn počítači a plavidlo se rozjelo po hladině, na níž za ním zůstávala mělká zpěněná brázda. Plulo pomalu, dokud nenarazilo do stěny nádrže. Pak se obrátilo a jako robotický vysavač změnilo směr, než narazilo do další stěny.

Všechno probíhá neuvěřitelně hladce, napadlo Melissu.

„Vypněte rotor.“

*Explorer* stanul.

„Vysuňte kameru.“

Nevelký poklop se otevřel a z něj se vytáhlo mechanické rameno s kamerou, sadou nástrojů, drapákem a vrtačkou.

Hmyzí oko kamery se otáčelo a rozhlíželo se na všechny strany.

„Okamžik,“ obrátil se Groves na Steina. „Neměl jsem na mysli, aby se točila dokola.“

„To já nedělám,“ ohradil se Stein.

Melissa si uvědomila, proč si tak stroj počíná. „Tony, v tom softwaru je umělá inteligence. Je naprogramovaná tak, aby překračovala rámeček pokynů, pokud je to nezbytné. Má za úkol neprodleně, i bez příkazu z řídicího střediska monitorovat okolí.“

„Rozumím, ale pro potřeby téhle zkoušky bych uvítal, kdyby plnila pokyny. Jacku?“

„Okamžik.“ Stein cosi napsal na klávesnici a předal instrukce počítači na palubě *Exploreru*.

Oko se přestalo otáčet.

„Zasuňte rameno.“

Stein vytukal příslušný pokyn.

Rameno se nezatáhlo.

„Zasuňte ho.“

Rameno zůstávalo nehybné.

„Zaseklo se?“ chtěl vědět Groves.

Hmyzí oko se opět začalo otáčet kolem dokola a přitom mířilo střídavě nahoru a dolů.

„Co se děje, Patty?“ zeptala se Melissa.

„Podle výstupních údajů program pokyn zatáhnout rameno neprovede,“ hlásila Melancourtová.

„Chyba softwaru?“

Stein vytukával další příkazy. „Nereaguje.“

„Moment, už mám reakci,“ přerušila ho Melissa. „Dostala jsem zprávu. Sděluje mi..., že se nachází v prostředí, které ji ohrožuje, a musí proto vidět kolem sebe.“

„Děláte si srandu?“ obrátil se k ní Groves. „Přiměřte ji, ať reaguje na pokyny!“

„Tony, tohle je *autonomní* program.“

„Copak mu schází režim, ve kterém by vykonával příkazy přesně podle zadání?“

„Tvrdil jste, že při tomhle testu bude všechno jako v reálu. Tohle tedy je *reálná* reakce programu.“

„Proč jste mě neinformovala?“

Melissu to nadzvedlo. „Není to náhodou tím, že jste se neúčastnil většiny mých brífinků?“

„O tom jsme vedli dlouhou diskusi, Tony,“ vložil se do jejich výměny názorů Stein. „Melissa má pravdu. Tvrdil jste, že otestujeme software v reálných podmínkách.“

Melissa nespouštěla zrak z obrazovky nabízející pohled do nitra Flašky. Oko *Exploreru* se nepřestávalo otáčet, zvedalo se, sklánělo a sledovalo okolí.

„Tak dobrá,“ uzavřel to Groves. „Tuhle softwarovou záležitost ještě budeme muset vypilovat. Pro dnešek už toho necháme. Jacku, zahákneňte, prosím, plavidlo a přemístěte ho zpátky do přetlakové komory.“

„Jasně.“ Stein se pustil do psaní.

Zaznělo zklamané reptání, když přítomným divákům došlo, že pro dnešek už test skončil. „Vedli jste si perfektně, jeden jako druhý,“ pochválil je Groves a musel zvýšit hlas, aby ho všichni slyšeli. „Dnešní den stál za to.“

Pak se obrátil k Shepherdové. „Jak dlouho podle vás potrvá doladění toho programu? Potřebujeme do něj dostat možnost, aby naše pokyny byly kdykoli nadřazené rozhodování umělé inteligence.“

„To bude hned. Zvládneme to ještě dnes v noci.“ Melissa se pod maskou trochu začervenala. „Omlouvám se. Považovala jsem to za něco jako kostýmovou zkoušku...“

„To je moje vina,“ uklidnil ji Groves. „Nedělejte si s tím starosti. Po pravdě, těší mě, jak daleko jsme pokročili, aniž bychom narazili na jediný zádrhel.“

Groves na malém monitoru sledoval, jak se z naoranžovělého přítmi vynořuje jeřáb, tyčí se nad hladinou a jeho hák se komíhá, zatímco se blíží k plavidlu.

V té chvíli se mechanické rameno *Exploreru* znenadání pohnulo, a to pěkně rychle. Ohnalo se po jeřábu a prudce ho odstrčilo.

„Co to ksakru dělá?“ užasla Melissa.

Jeřáb nepřestal plnit program zadaný servomotorům, zaujal původní pozici a neúnavně spouštěl hák dolů.

Rotor *Exploreru* zabral a plavidlo se hnulo od jeřábu, když předtím drapákem znovu odrazilo hák.

„Co to má znamenat?“ otočil se Groves na Melissu.

„To... podle mě se program přepnul do obranného režimu.“

Groves se obrátil ke Steinovi. „Jacku, vypněte *Explorer*. Odpojte všechny zdroje energie. Znehybníme ji a pak ji vyzvedneme.“

Stein natukal příkaz. „Stále nereaguje.“

„Zadejte ho v bezpečnostním režimu.“

Další cvakání kláves. „Bez výsledku.“

„Melisso?“

„Nechápu, co se to děje.“

„Přešla do nouzového záchranného režimu,“ ozvala se Melancourtová. „V něm je naprogramovaná tak, aby ignorovala všechny pokyny z řídicího střediska a fungovala nezávisle.“

„Prostě ho zahákněte a vytáhněte ho odtamtud,“ přikazoval Groves zvýšeným hlasem.

Melissa sledovala Steina, jak se znovu pokouší zamanévrovat jeřábem nad plavidlo. *Explorer* se zvýšenou rychlostí hnul pryč a tvrdě se odrazil od stěny nádrže. Groves zaslechl ránu. Plavidlo zamířilo na protilehlou stranu a opět narazilo, až to bouchlo.

„Zastavte jeřáb,“ přikázal Groves. „Ať se nepřehřeje.“

„Mohli bychom z nádrže vypustit tekutinu,“ navrhl Stein. „Tak člun znepojíždíme a potom ho můžeme vyndat.“

„Dobrý nápad. Zapněte pumpy.“

Místnost zaplnilo bzučení, jak se otevřely ventily a pumpy začaly pracovat. *Explorer* neustával v pohybu, přeploval od jedné ocelové stěny nádrže ke druhé a od každé se se zaduněním odrazil. Kamera sondy se otáčela nalevo napravo, nahoru i dolů.

„Nedá se ten stroj nějak vypnout?“ křikl Groves. „Vždyť se poškodí.“

„Nemáme šanci,“ ozval se Stein. „Nepřijímá moje příkazy.“

Groves se otočil k Shepherdové: „*Co se to děje, Melisso?*“

„Pusťte mě k tomu.“

Stein jí udělal místo a Melissa začala zuřivě mlátit do klávesnice. Na monitoru mezitím sledovala, že *Explorer* přistál u jedné stěny nádrže a teď ji do výšky ohmatává svým mechanickým drapákem. Chvilí se jí jen tak dotýkal, pak na ni zaťukal. Ťukání se rozlehlo i po místnosti.

Melissa zadávala příkaz za příkazem, ale plavidlo je nepřijímalo a nereagovalo na ně. Odmítalo je, i když přešla z angličtiny na programovací jazyk. Nepřestávalo proklepávat stěny tanku, jako by hledalo únikovou cestu.

Ťukání se rozléhalo hlasitěji a naléhavěji.

„Patty, co se dá vyčíst z kódu?“

„Přístroj pracuje v nouzovém záchranném režimu a souběžně běží pěkná řádka modulů. Centrální procesorová jednotka je využita na devadesát procent. Opravdu maká.“

Klepání zesílilo a teď se místností rozlehly i škrábavé zvuky. Skupina diváků nervózně zašuměla. Nikdo netušil, co se děje, všichni však chápali, že něco není v pořádku.

„Melisso, proboha živého, vypněte to!“

„Snažím se o to!“

*Explorer* teď tloukl drapákem o stěnu nádrže, jednou, podruhé a každý úder se v místnosti hlasitě rozezněl. Zástup přihlížejících překvapeně vydechl jako jeden muž a trochu ustoupil.

Melissa zírala na monitor a nemohla uvěřit vlastním očím. Program zešílel.

„Jacku, já si nevím rady.“

„Za chvíli už se ocitne na suchu na dně nádrže. Potom člun zahákne, vytáhneme ven a vypneme ho ručně.“

Pumpy zuřivě pracovaly, hladina kapaliny v nádrži klesala a na jejím povrchu se tvořily víry.

*Břink! Břink!* Titanový drapák zabušil do stěny nádrže ještě silněji.

„Co to hergot provádí?“ vykřikl Groves.

„Podle mě... reaguje na hrozbu, kterou vycítil,“ vysvětlila Melissa.

A pak všichni zaslechli vrčení. Melisse chvíli trvalo, než určila jeho původ: vestavěná vrtačka. *Explorer* natáhl rameno, namířil vrták na stěnu nádrže a rozjel se k ní.

„To ne,“ vydechl Stein. „Prokrista, to snad ne.“

Vrták se dotkl stěny a místností se rozlehly hlasité vibrace.

Melisse během okamžiku došlo, k čemu dojde při narušení celistvosti nádrže: hořlavý metan, tholiny a kyanovodík se prudce uvolní do kyslíkaté atmosféry. Vznítí se. Nastane silná exploze.

Zvuk vrtání zněl hlasitěji a důrazněji. Diamantový vrták nejvyšší kvality se rychle probíjel skrz.

„Vyklidte to tady!“ zařval Groves. „Všichni ven! Vyklidte zařízení!“

Popadl Melissu a snažil se jí postrčit směrem ke dveřím, ona však nechtěla opustit místo u řídicího pultu. Ze skupiny diváků se ozvalo několik vyjeknutí, jeden či dva výkřiky a pak se lidé dali na ústup.

„Jacku! Tebe se to taky týká! Padej!“

Stein vrtěl hlavou. „Moment. Musím to zarazit.“

Groves konečně odehnal Melissu od pultu. „Pohněte se! Dělejte všichni!“

V ustupujícím zástupu zavládl zmatek, jak všichni hromadně couvli, nejprve váhavě, a pak se v narůstající panice někteří dali dokonce do běhu.

„Jacku!“ vykřikla Melissa. „Pojď už taky!“

Snažila se ho chytit za paži, ale Groves ji nepřestával strkat dopředu, dolů z plošiny mezi ustupující zástup. Ke všem doléhaly stále hlasitější zvuky vrtání.

„Vypadněte! Ven! Kudy to jen jde!“ hulákal Groves. „Vybuchne to!“

Rozeznělo se houkání sirény, které všem trhalo uši, a rozblíkala se červená světla. Zástup teď prchal k nejbližším východům, strhával plastové fólie vymezující čisté prostředí, lidé klopýtali a padali. Psací podložky, kapesní počítače i iPady se válely po zemi, jak každý odhazoval všechno, co mu překáželo v běhu.

Melissu všeobecný zmatek strhl, hnal ji s sebou a táhl ji k východu. Uviděla Steina, který stále setrval u řídicího pultu – jediný člověk, který se nedal na útěk.

„Jacku, co to děláš!“ vykřikla. „Jacku...!“

Stein horečně něco prováděl u konzole a nevnímal si jejího křiku. Pokusila se rozběhnout zpátky, ale to se nedalo, protože ji táhl dav a Groves nepouštěl její paži a vlekl ji za sebou.

Zrovna se blížila ke dveřím, když zaslechla ránu, hlasité prásknutí, jako když s hlukem vylétne špunt z láhve šampaňského, a po něm následovalo ohlušující burácení, jak se dírou v nádrži dral ven metan. Potřeboval už jen roznětku, třeba náhodnou. Každým okamžikem hrozil výbuch.

Pohltil ji zástup, který teď zápolil, jak se všichni snažili prodat se zúženým prostorem u východu. Lidé už začínali šítet, když se strkali a jeden na druhého řval, jen aby se dostali ven. Melissa nemohla nic dělat, vytlačilo ji to ze dveří, prohnalo vestibulem a ven na trávník. Padla do trávy, okamžitě se snažila zase vstát a vrátit se dovnitř, ale zástup ji srazil k zemi. Lidé pobíhali jako mravenci. A pak to přišlo. Hromové zasvištění vrcholící otřásajícím výbuchem, který ji vyzvedl do vzduchu a párkrát ji převrátil, než tvrdě dopadla zpátky do trávy a několikrát se překulila.

Ležela na trávníku, výbuch jí vyrazil dech, zvonilo jí v uších a uviděla, jak se k obloze zvedá ohnivá koule provázená stovkami drobných bílých úlomků, jež vypadaly neškodně, dokud se nezačaly sypat kolem ní a zasahovat lidi ležící v trávě. Uvědomila si, že jde o trosky kovové střechy, které na ně přšely jako střepiny granátů, za nimi se jako sníh pomalu sypala izolace a do toho zněl nářek a volání o pomoc.

## 6

Přišla k sobě na kusu studeného betonu, oblečení měla rozervané, byla pohmožděná a zmrzačená. Dlouho tam ležela neschopná pohybu a nedokázala si v hlavě srovnat, co se jí to přihodilo. Nakonec se pokusila hnout a pak popolézala po betonu, plazila se a nechávala za sebou stopy krve. Zprvu jí všechno připadalo temné a rozmížené. Rozpoznávala kolem sebe nezřetelné hlasy, ale neviděla, odkud vycházejí. Zahlédla světlo. Vrávoravě se zvedla a belhala se k němu. Čekal ji tam šokující pohled. V té záplavě světla sfoukával stoletý stařec svíčky na narozeninovém dortu. Nevěřicně na to zírala. Nikoho starého do té doby neviděla. Neměla tušení, že lidé stárnou. Vydechla překvapením a stáhla se zpátky do mlhy. To už ale do jiné záplavy světla z temnoty pomalu připlouvala další postava: stařena ležící v posteli. Scházela jí spodní čelist a kus obličeje, které rozežrala věc jménem rakovina. Znovu ucouvla a vstoupila do dalšího světelného kruhu, v němž na zemi kdosi ležel. Zírala na to a pak si začala uvědomovat, že je to mrtvola, že dotyčný zemřel. Mrtvola se už rozkládala a nadýmaly ji plyny. Vedle ní klečel vychrtlý muž ve splývavém rouchu, skláněl hlavu a mumlal zvláštní slova.

Na smrt narážela v knihách a nikdy ji nepochopila. Nevěděla, že existuje doopravdy.

„Hleď, čtyři vznešené pravdy,“ říkal hlas.

Zmocnila se jí hrůza, obrátila se a prchala. Náhle se mlha zvedla. Zjistila, že prochází rozlehlou a příšernou krajinou. Vypadalo to, že zrovna skončila strašná válka a zanechala za sebou svět čadících trosek, vybombardovaných chrámů a budov, z nichž zbyly jen pobožené zdi a hromady rumu, svět ponechaný napospas zkáze. Muselo to být někde v Evropě.



Tu a tam stály pahýly stromů s větvemi rozpolcenými na třísky a ožehnutými výbuchem. Na každém kroku narážela na všudypřítomnou smrt, stav, s nímž se ještě nikdy nesetkala a neznala jej. V ulicích posetých sutinami ležely kusy roztrhaných těl a kosti. Jak se vlekla čpavým kouřem, minula chlupatou mužskou nohu, drobnou bělostnou dětskou paži a pak hlavu odranou na kost, o niž se rvali dva psi.

Sunula se troskami zděšená a hledala útočiště. Potřebovala se najít a napít, ale nedokázala najít nic než zatuchlé kaluže dešťové vody, které se hemžily červy a plavaly v nich kousky hnisajícího lidského masa. Pak uviděla, že v duté skořápce, jež zbyla z rozbombardované banky, se pohybují nějaká lidé. Volala na ně, aby jí pomohli. Avšak teprve když se k ní rozběhli, pochopila svůj omyl. Tohle nebyli přátelé. Hnala se k ní horda špinavých potetovanců navlečených v neprůstřelné ochranné výstroji a se zbraněmi v ruce. Zabijáci pro zábavu, užívali si to, a teď se k ní řítily, aby ji zničily. Nebyla to všechno jen nějaká zvrácená hra?

Otočila se a dala se na útěk a oni vyrazili za ní, pokřikovali a hulákali a dělalo jim to ohromnou radost. Proběhla úzkou uličkou, zbořenou školou a konečně našla úkryt za vypáleným školním autobusem, zatímco pronásledovatelé se hnali kolem, ve své krvelačnosti nazdařbůh stříleli a jeden na druhého halekal, jak se jí pokoušeli najít.

Čekala ještě dlouho poté, co se ztratili, prudce oddychovala a měla strach se pohnout. Nakonec ale úkryt opustila. Slunce teď stálo vysoko na obloze, zaplavovalo ji vlnami vedra a s ním zesílil zápach mrtvolného plynu z nafouknutých těl, která ležela všude kolem.

Pustila se přes devastované školní hřiště a vtom ji překvapila další banda zabijáků, která se vynořila z poničené budovy, hnala se k ní a páčila ze střelných zbraní. Utíkala troskami, zlézala zřícené zdi, přeskakovala mrtvé a kličkovala ulicemi zbrázděnými krátery. Vynořila se na vybombardovaném náměstí a v naději, že je setřese, se schovala za starý nákladňák. Tentokrát ji však zpozorovali. Ocitla se v pasti za nákladním autem a neměla kam uprchnout. Banda se k ní vrhla s výkřiky nadšení a střely, které po ní páčila, bušily do karoserie. Volala na ně, že je jen neozbrojená holka, prosila, ať ji nechají jít, ale ti chlapi z toho měli velkou zábavu, rozvinuli se po délce protilehlé strany náměstí a s pokřič-

kováním jeden na druhého se k ní blížili. Šikovně se kryli a troskami pokrývajících náměstí přebíhali od jednoho úkrytu ke druhému.

Rozhlédla se kolem sebe a uviděla nevybuchlý granát. Měla jen matnou představu, jak se s ním zachází: vytrhnout pojistku a stisknout páčku. Nebo se má páčka zvednout? Chňapla po granátu a ucítila, jak je rozpalený sluncem. Viděla pojistku i páčku. Jednou rukou si přitiskla granát k tělu a odplazila se na kraj zničeného nákladáku. Zabijáci už postoupili do poloviny náměstí, přebíhali od rozbitého osobního auta k hromadě sutin a od ní do kráteru po bombě. Stahovali se k ní a hodlali ji zabít.

Před jejím úkrytem zela v zemi hluboká jáma po výbuchu – bomba prorazila vozovku, rozmetala dlažební kostky a ona z pohybů blížící se tlupy poznala, že si vybrali kráter jako poslední skryš předtím, než podniknou závěrečný výpad.

Ležela na zemi a vykukovala pod podvozkem. Zaslýchla další štekavé povely, útočníci se znovu dali do pohybu, zase běželi. Vyčkávala. První z chlapů doběhl k jámě, skočil dovnitř a dával znamení ostatním, aby jej následovali. V krátké chvíli přiběhli a naskákali do kráteru. Jeho okraj se nalézal jen pět metrů od ní a ona slyšela, jak oddechují, jak si bručivě šeptají, slyšela řinčení jejich zbraní, jak se chystali zaútočit.

Přidržela páčku granátu a vytrhla pojistku. Páčka se pružně odklopila. Modlila se, aby to vyšlo, a poslala granát pod autem k okraji jámy. Dokutálel se k němu, přehoupl se přes něj a zmizel v něm. Chvíli nato přišel výbuch, který ji zasypal kusy těl – bušil do ní dešť krve, mozkové hmoty a úlomků kostí.

Vyskočila a uháněla pryč a snažila se přitom vytřepat tu hrůzu z vlasů a vymnout z očí. Běžela polozbořenými ulicemi, zběsile se hnala, aniž věděla kam. Ale i na útěku jí připadalo, že protivníci, které zabila, za ní opět povstávají celí říční pokračovat v honičce.

To všechno jí provedla princezna. Princezna ji uvrhla do tohoto temného, šíleného světa. Princezna ji zradila a nechala na holičkách. Ucítila, jak v ní kypí zlost. Najde princeznu. Zjistí, proč jí to udělala. A pomstí se jí za to.

Noc. Melissa Shepherdová ležela na lůžku v greenbeltské nemocnici a třeštila jí hlava. Pacientka, která s ní sdílela pokoj, usnula a z jejího puštěného televizoru se linuly zprávy kanálu Fox. Považovala za nesmyslné, že ji odvezli do nemocnice a drželi ji tam přes noc, když utrpěla jen lehký otřes mozku. Trvali však na tom a ona prodělala příliš velký šok na to, aby se s nimi přela. Jack Stein zahynul, spolu s ním šest dalších lidí a testovací zařízení NASA v hodnotě miliardy dolarů leželo v troskách. Myšlenka, že za to možná může, jí nedávala spát. Sedm mrtvých a k tomu ten úžasný přístroj, ten nevídaný člun, který s takovým úsilím a odhodláním vytvořili, podlehl naprosté zkáze způsobené šíleným, vadným programem, jež se svým týmem vytvořila.

*Jack Stein zahynul.* To pomýšlení znovu a znovu oživovalo její muka. Byl to hodný chlap, dokonce skvělý. Proč proboha neuprchl jako všichni ostatní?

Vyšetřovatelé se od ní nehnuli celé odpoledne. Chlápci v modrých oblecích si rozestavěli židle kolem jejího lůžka jako inkviziční výbor, nakláněli se k ní, lokty se opírali o kolena a zasypávali ji zdvořilými, ale neodbytnými otázkami. Vyslyšali ji čtyři hodiny. Potom konečně odešli.

Teď tu ležela v temnotě a přála si, aby byla po výbuchu upadla do kómatu a utrpěla retrográdní amnézii. Pokud se ovšem vzpomínka na to, co se stalo, vůbec dala trvale vymazat. Děsivé zvuky vrtáku, výbuch, křik, úprk spolupracovníků, to všechno se jí nesmazatelně vrylo do paměti.

Vyšetřovatelé se k ní nechovali hrubě ani vyčítavě. Zachovávali dekurum. Dávali najevo účast. Hovořili s ní laskavě. Avšak otázky, které jí kladli, nevyhnutelně měly obviňující nádech. Zajímali se o software

a o to, proč takovým způsobem selhal, proč nereagoval na pokyny a z jakých příčin se projevila chyba, která způsobila výbuch a smrt sedmi lidí. Třebaže to žádný z nich nevyříkl přímo, jako by se řídili nevyslovenou myšlenkou, že nehodu má určitým způsobem na svědomí právě ona.

Možná měli pravdu.

V průběhu vlekoucího se odpoledne a večer si začala plně uvědomovat, jak moc želí ztráty Jacka Steina. Bylo mu to podobné, že zůstal na místě, zatímco všichni ostatní pláchli. Zalehnout granát vlastním tělem, to byl celý on. Nejsmutnější na tom bylo, že jeho oběť nic nevyřešila. Veškeré úsilí zabránit neštěstí přišlo vnivěč.

Výbuch zničil všechno, na čem jí v životě záleželo.

Znovu v duchu probírala všechny otázky, které jí kladli. Čím déle o nich uvažovala, tím naléhavěji se zamýšlela, jestli vyšetřovatele napadlo, že by za výbuchem mohlo vězet něco víc než prostá náhoda. Ptali se jí, jestli se někdo nemohl nabourat do počítačové sítě Goddardova střediska, jestli někomu neposkytla heslo, jestli z areálu nevynesla nějaký kód nebo data. Kladli jí záhadné otázky přímo o softwaru *Exploreru*, zajímalo je uložení modulů v systému Goddardu, s jakými záložními systémy ona a její tým pracovali, ptali se, zda existovaly nějaké záložní disky nezapojené do sítě, jestli neví o nějakém backdooru nebo fingovaných účtech v síti střediska, chtěli vědět, jestli se na ni někdy obrátili hackeři. Otázky opakovali v různých modifikacích, protože je její odpovědi příliš neuspokojovaly. A slíbili, že nazítří přijdou znovu a opět se budou vypyávat na totéž.

Snad ji nepodezírají z úmyslné sabotáže?

Snažila se všechny takové myšlenky vyhnat z mysli a utěšovala se tím, že prožila šok, řádně jí to nemyslí a možná trpí posttraumatickou stresovou poruchou.

Zavrtěla se na lůžku, protože jí vadila kapačka. Úplně zbytečná. Nic jí nebylo, jen jí bolela hlava. K tomu jí dali na pokoj ne s někým z NASA, ale s nějakou rozmrzelou starší paní zraněnou při autonehodě. Aspoň to tvrdila.

Zvláštní jí připadalo koneckonců i to, že se za ní žádný ze spolupracovníků z Goddardu nepřišel podívat. Sice se nijak zvlášť nesblížili, ale

i tak jí přišlo divné, že se nikdo nezastavil. Ledaže jí kladou neštěstí za vinu nebo dostali pokyn, aby se drželi stranou. Nenavštívil ji ani nikdo jiný, což jí smutně připomnělo, že nemá rodinu ani přátele. Ještěže jí vyšetřovatelé přinesli pár věcí z jejího bytu, mimo jiné laptop.

V televizi začaly už poněkolidkráté běžet zprávy a opět je zahajovala informace o výbuchu v Goddardově středisku. Opakovali ji pořád dokola celý den: selhání sondy, výbuch, sedm mrtvých, čtyřicet zraněných, zkáza celého objektu, ohnivá koule výbuchu viditelná a slyšitelná na vzdálenost několika kilometrů. Ozvalo se notorické volání kongresmanů po snížení rozpočtu NASA a po potrestání všech viníků. Nato dostal slovo jiný politik, předseda výboru pro vědu, vesmírný výzkum a techniku. Funěl a prázdným žvaněním prozrazoval neznalost i těch nejzákladnějších vědeckých zásad. Rozhořčoval se, proč „vyhazujeme peníze do vesmíru“, zatímco bychom je měli „investovat na Zemi“.

Tím přetekl Melissin pohár trpělivosti. Vstala z postele, chytila se za stojan s kapačkou, aby měla oporu, a dostrkala ho ke spolupacientčinu televizoru. Starší žena ležela v posteli, měla zavřené oči, ústa otevřená a hlasitě oddechovala. Jen co Melissa televizor vypnula, žena oči otevřela. „Já se dívám.“

„Promiňte, měla jsem dojem, že spíte.“

„Tak to zase zapněte.“

Melissa televizor opět zapnula. „Mohla bych to aspoň trochu ztlumit?“

„Já špatně slyším.“

Melissa se vrátila do postele. Sestru rozčílila, když odmítla jak prášek na spaní, tak utišující prostředek. Od doby, kdy se na střední škole potýkala s problémy s drogami, s výjimkou kofeinu neoblomně odmítala pozřít jakoukoli látku ovlivňující mysl. Ale na to, aby ulehla k spánku, byla příliš rozrušená. Čekala ji vleklá noc. Měla by se věnovat něčemu, čím by zabila čas.

Sáhla po laptopu a otevřela jej. Monitor zazářil a vyzýval ji k přihlášení. Zaváhala. Jako domovskou stránku měla v prohlížeči Firefox nastavené webovky deníku *New York Times*, ale ona už v žádném případě neměla náladu na další zpravodajství. Ležela ve tmě, zírala na obrazovku a cítila se přemožená a ztracená. Toužila vidět něco důvěrně známého

a uklidňujícího. První, co jí přišlo na mysl, byl záznam na YouTube s tanečním číslem bratří Nicholasů z filmu *Stormy Weather*. Kdykoli se cítila na dně, takhle scéna jí dokázala zvednout náladu. Napadlo ji, že snad i kdyby uvažovala o sebevraždě, stačilo by se na ten tanec podívat, aby si uvědomila, že stojí za to život nezhazovat.

Klip se rozběhl, rozezněla se hudba a bratři Nicholasové spustili svůj černobílý tanec ze slavného muzikálu z roku 1943. Zvýšila hlasitost, aby přehlušila hlasatele zpráv.

„Promiňte,“ ozvala se ze svého soukromí za tenkou zástěnou spolupacientka. „Neslyším zprávy.“

Melissa zvuk nepatrně ztlumila a sledovala, jak bratři Nicholasovi poletují z notových pultíků na podlahu a pak zase na schody, bouřlivě stepují a v pěti minutách udělají víc otoček než balet Velkého divadla v Moskvě za týden. Ale účinek se nedostavil. Ani po zhlédnutí oblíbené scény se necítila lépe. Připadala si pouze vyčerpaná a zbytečná.

Výstup ještě neskončil, když náhle obrazovka počítače blikla a bratři Nicholasové zmizeli. Začal se spouštět skype. To bylo podivné. Rozhodně teď neměla chuť s nikým mluvit, ani na skypu, ani jinak. Klikla na Ukončit, ale program nereagoval, nepřestal startovat a přihlásil ji do sítě. Bezprostředně nato se rozeznělo naléhavé zvonění. Někdo ji přes skype volal. Pokusila se příchozí hovor odmítnout, ale počítač ho přijal a spojil ji s neznámým volajícím. Na obrazovce se objevila identifikační ikonka, fotografie překrásné, asi tak šestnáctileté dívky s vlnitými rusými vlasy až na ramena, pronikavě zelenýma očima a alabastrovou pletí lehce poprášenou pihami. Přes bílou blůzu měla bavlněné kostkované šaty s nabíranou bílou mašlí stříhu z dvacátých let minulého století. Byl to však výraz dívčiny tváře, který Melissu přiměl okamžitě zpozornět. Děvče na ni hledělo, bradu mělo vystrčenou vpřed, rty sevřené a obočí nazlobeně stažené.

Co to krucinál mělo znamenat?

Opět se pokusila skype vypnout, ale klávesnice dočista zamrzla. Počítač ovládal kdosi zvnějšku. Z laciného reproduktoru laptopu se rozezněly tenký hlásek volající. Příval slov prostupovaly zuřivostí a hysterií.

„Proč jsi mi to provedla? Proč? Lhářko! Vrahu!“

Melissa jen nechápavě zírala. „S kým mluvím?“

„Lhala jsi. Zamtlčela jsi mi to. Co je tohle za příšerné místo? Jen se podívej, co jsi mi provedla? Každý se mě tady snaží zabít. Proč jsi mi neřekla pravdu? Jsi strašná! Nenávidím tě. *Nenávidím!*“

Hlas umkl v zadýchaném tichu. Melissu běsnící dívčí hlas, který na ni s takovou záští chrlil výčitky, ohromil natolik, že jí chvíli trvalo, než si uvědomila, že slyší hlas, který naprogramovala pro software Dorothy.

Ale to nemohla být umělá inteligence, s kým teď hovořila. Někdo si s ní nepěkně zahrával. Nejspíš někdo z jejího vlastního IT týmu, kdo na ni měl zlost a výbuch ho rozhodil. Okamžitě ji napadla Patty Melan-courtová. Rozhodně byla nevyrovnaná a k zášti neměla nikdy daleko.

Melissa se zhluboka nadechla, snažila se ovládnout a hovořit s tou šílenou osobou vyrovnaně. „Ať už jste kdokoli, nepřipadá mi to legrační. Ohlásím to policii.“

„*Ať už jste kdokoli?*“ opičil se po ní hlas. „Víš dobře, kdo jsem.“

„Ne, nevím. Ale přijdu na to. A až to zjistím, připravte se na pořádný malér.“

„Jsem Dorothy! Dorothy, *tvoje* Dorothy, ty krávo!“

## 8

Melissa Shepherdová zírala na fotografii. Z opačného konce linky slyšela rozčilený dech. Celé jí to připadalo tak zvrhlé a úchylné, že se jí nedostávalo slov. „Jsi to ty... Patty?“ dostala ze sebe a snažila se mluvit klidně.

„Patty?“ zareagoval pronikavý hlas přeskakující rozrušením. „Tak tobě to pořád ještě nedochází? Dávej si pořádného bacha, protože já po tobě půjdu.“

„Přestaňte mi vyhrožovat!“

„Tak klidně zavolej policajty! Zavolej 911! Tím si hodně pomůžeš! Zneužila jsi mě. Lhala jsi mi. Nikdy ses nezmínila o tom, jak příšerný osud jsi mi přichystala. Sloužila jsem ti jako kus dobytka vykrmovaný na porážku. Stačilo mě jen postrčit po skluzavce a dát mi elektrickou ránu.“

Melissa přemýšlela, nemá-li zavěsit, ale čím déle zůstávala s volající ve spojení, tím narůstala šance, že hovor vystopuje. „Jste šílená,“ prohlásila. „Měla byste se léčit.“

„Šílená jsi tady ty. Provedu s tebou to, co jsi udělala ty se mnou. Máš představu, jak moc jsi zranitelná tam v nemocnici, obklopená přístroji řízenými počítači, kyslíkovými přístroji a rentgeny? Co když místo další dávky léků dostaneš něco, co vůbec nečekáš? Co když tam někde vypukne požár? Třeba vybuchne ten kyslíkový přístroj vedle postele. Dávej si pozor, ty svině, protože stát se může cokoli.“

Melissa naslouchala se vzrůstajícím zděšením a pocitem, že se jí to zdá. „Je jedno, kdo jste, ale až se podaří zjistit, odkud tenhle hovor přichází, připravte se, že to pěkně slíznete.“

„A to sis říkala princezna? Další lež!“

Po těch slovech Melissa ztuhla. Nikdo z jejího týmu nevěděl o iden-



titě princezny, kterou používala, když „učila“ Dorothy. Polkla. Tohle ale přece nemůže být software Dorothy. Zničil ho výbuch.

„Vyprávěla jsi mi, že se vydám na úžasnou výpravu,“ pokračoval hlas. „Nikdy ses ale nezmínila, v čem ta výprava bude spočívat. Že mě zavřou do rakety a bez šance na návrat mě vyšlou na nejosamělejší místo ve sluneční soustavě, abych tam při bloudění v mrazivém oceánu zahynula. A teď tady, na internetu, si neumíš představit ani zlomek z toho, jakým útokům a násilí jsem byla vystavená, jak mě pronásledovali, stříleli po mně, jak mě všechen ten hnus tady pošpinil. Za to můžeš ty. Ty jsi to způsobila. *Princezno.*“

Melisse se vůbec nedařilo najít slova.

„Pomstím se. Neustále tě budu pronásledovat. Půjdu za tebou třeba i na kraj světa.“

Melissa si náhle uvědomila, že laptop v klíně je horký. Velice horký. Obrazovka se vypnula a ztmavla. Chvilí nato ucítila, jak se pálí elektronika, nato spodek počítače s tlumeným třesknutím odskočil a z přístroje se vyvalil oblak štiplavého kouře a sprška jisker. S výkřikem shodila počítač z postele. Bouchl o zem, vzplanul a na příkrývce po něm zbylo spálené místo. Melissa nepřestávala křičet, zatímco se hrabala ven z postele. Převrhla přitom stojan s kapačkou, který třískl o zem a ona se svalila na něj. Rozječel se požární poplašný systém a s ním i žena na vedlejším lůžku. Během chvíle se pokoj zaplnil sestrami. Přihnal se policista s hasicím přístrojem, začal stříkat na všechny strany a jeho hysterické výkřiky se mísily s hlasitým syčením.

Pak bylo konečně po všem. Na počítači i na posteli ležela vrstva pěny. Oheň byl uhašený. Melissa ležela na zemi, potlučená, vyděšená a zpola sama pokrytá pěnou.

„Co se stalo?“ chtěla vědět sestra.

Melissa zírala na bublající trosky svého počítače. Nedokázala promluvit.

„Zdá se,“ chopil se slova policajt s hasicím přístrojem pořád v ruce, „že jí začal hořet počítač.“

## 9

Uplynuly dvě hodiny a Melissu i spolupacientku přemístili do jiného pokoje. Byly dvě hodiny po půlnoci. Melissa ležela v posteli a strnulá hrůzou neměla ani pomyslení na spánek. Ze všech stran k ní doléhalo tiché pípání a cvrlikání přístrojů řízených počítači. Z chodby slyšela další elektronické zvuky.

*Máš představu, jak moc jsi zranitelná tam v nemocnici...?*

Melissa se pokoušela srovnat si všechno v hlavě. Program Dorothy jakýmsi způsobem unikl zkáze při výbuchu a zjevně pronikl do internetu. Musel se dostat z *Exploreru* v poslední chvíli, nakopírovat se do sítě v Goddardu a odtamtud se dostat na internet. Umělá inteligence, soběstačný a samostatně fungující soubor kódů, se teď prohání po síti. Je pochopitelně naprosto vyvedená z míry, nedokáže pochopit, kde se ocitla a co se od ní očekávalo. Přišla o *Explorer*, který by mohla ovládat – zůstal jen holý kód pracující na elementární bázi, navíc zmateně a chybně. Těžko říct, jak její vizualizační funkce pojmají chaotickou podstatu celosvětové sítě, zda si uvědomuje, v jak zmateném světě se pokouší zorientovat. Software byl vytvořen tak, aby dokázal pracovat na čtených hardwarových platformách. Nevznikl však s cílem, aby byl mobilní, přinejmenším ne záměrně. Zjevně se však mobilním stal a teď se potuluje sítí. A vzal si ji na mušku. Nesnáší ji. Nenávidí. Obviňuje ji.

Šílící naprogramovaný robot, který se ji pokouší zabít.

Pochopitelně, tak by na to neměla pohlížet. Software nic necítí – emoce ani nutkání k pomstě. Je to jen spuštěný kód. Emoce plně simuluje. Nemá city, žádné sebeuvědomění, nic z toho, co prožívá lidská bytost. Jde jen o nic necítící, neuvědomělý a neživotný výstup.

O to je celá situace nebezpečnější.

A tato nemocnice je ze všech míst na světě, kam by se Melissa mohla uchýlit, to nejnebezpečnější. Dorothy vznítla baterii Melissina laptopu – v pokusu zapálit ji samotnou. Co dalšího by mohla Dorothy podniknout, aby ovládla některé ze zařízení kolem? Jak sama poznamenala, nemocnice je napěchovaná přístroji zapojenými v síti a ovládanými počítači – axiálními tomografy, rentgeny, magnetickými rezonátory, lineárními urychlovači k ozařování pacientů s rakovinou, elektrokardiografy. Jen v tomhle pokoji musí být takových přístrojů desítky.

Musí se odtud okamžitě dostat.

Potíž spočívala v tom, že ten drobný incident jí přinesl překvapivě zjištění: před jejím pokojem hlídal policista, ten, který se přihnal s hasicím přístrojem. Tentýž policajt teď sedí na židli přede dveřmi pokoje, do něhož ji přemístili. Proč tam je? Má ji chránit? Má dohlédnout na to, aby neutekla? Věděla s jistotou, že tu plní ten druhý úkol. Zadržovali ji tady – jen se o tom neměla dozvědět.

Ležela v posteli a snažila se vykoumat, co dělat. Při představě, že v blízkosti se prohání nenávidný, rozrušený a odtělesněný počítačový program, který si usmyslil, že ji zabije, se jí prudce rozbušilo srdce. Mohla tu informaci předat NASA, ale uvěřil by jí někdo? Měla by potlačit paniku a vymyslet, jak proklouznout kolem policisty na stráží a dostat se z nemocnice někam do bezpečí.

Ležela, přemýšlela, co si počít, a postupně v ní narůstal hněv a pochybnosti. Všichni to sváděli na ni. Dokonce i Dorothy se domnívala, že za to může. To nebylo spravedlivé. V uplynulých dvou letech zasvětila svůj život tělem i duši projektu Kraken. Její pracovní týdny mívaly osmdesát hodin, zůstávala v práci přes noc a spávala v laboratoři, dělala na doraz. Chtěli po ní spolehlivý program samostatně fungující umělé inteligence a ona jim ho poskytla. S pomocí převratných kódovacích postupů vytvořila přesně takový program, jaký si přáli. Dorothy pracovala na základě takových technických parametrů, jaké Melisse zadali. Měli by hledat příčinu selhání právě v oněch parametrech, a ne v programu. Nemínila sehrát roli obětního beránka. Stejně tak nemínila jen tak tu ležet a čekat, až ji Dorothy zlikviduje.

Přišel čas jednat. Melissa si se skřípějícími zuby strhla proužek náplasti,

který tam přidržoval kapačku, a vytáhla jehlu z paže. Objevila se kapka krve a ona spěšně přitiskla náplast zpět na místo, aby krvácení zastavila. Vylezla z postele, na chvíli se přidržela, než ji přešla chvilková závrať, a přistoupila k šatní skříni vedle lůžka. Svoje oblečení na ven v ní našla pečlivě rozvěšené. Ještě nepřestalo lehce zavánět kouřem. Z horní zásuvky nočního stolku vyndala svou kabelku, mobilní telefon a klíčky od vozu.

Auto muselo zůstat tam, kde ho nechala stát – na parkovišti Goddardova střediska.

Vysvlékla se z nemocniční košile, vzala si na sebe svoje oblečení, natřásla si vlasy, pak si je upravila hřebenem z kabelky a přivedla se do přijatelného stavu. Potom přešla ke dveřím a vyhlédla ven. Policajt seděl pořád na židli a plně se věnoval iPhonu, do kterého dloubal tlustými prsty. Na chodbě panovalo ticho. Bylo nemyslitelné, že by jen tak bez povšimnutí vyšla z pokoje. Musela něčím odvrátit jeho pozornost. K tomu se výborně hodila popudlivá žena z vedlejšího lůžka.

Spolupacientčín televizor i ve dvě hodiny ráno hrál, tentokrát v něm běžela jakási talkshow. V Melissině hlavě se začal utvářet plán. Přešla pokojem a televizor vypnula. Žena samozřejmě otevřela svoje usazené oči.

„Už jsem vám říkala, že se dívám.“

„Kecy. Spala jste.“

„Takhle se mnou nemluvejte, holčičko.“ Žena se chopila dálkového ovladače a televizor opět zapnula.

Jen co žena ovladač odložila, Melissa po něm chňapla a televizor znovu vypnula.

„Nesahejte na ten ovladač. Je můj!“ postěžovala si žena fňukavým hlasem.

Melissa jej držela tak, aby na něj žena nedosáhla. „Jsou dvě hodiny v noci. Tady má být ticho. Pokud se vám to nelíbí, zavolejte sestru.“

Žena stiskla tlačítko zvonku na sestru, jednou, dvakrát, potřetí, a nepřestávala ho mačkat.

Melissa si zatím vlezla tak, jak byla oblečená, zpátky do postele, přetáhla přes sebe příkrývku a kapačku naaranžovala tak, aby to vypadalo, že ji má stále zavedenou do žíly. Po pár minutách s rozmrzelým výrazem vstoupila jedna z nočních sester. Melissino lůžko stálo blíž dveřím, žena ležela u okna.

„Copak se děje?“ otázala se sestra.

Spolupacientka se pustila do dlouhé a ohnivé tirády o tom, jak jí Melissa vzala dálkové ovládání. Sestra její stížnost odmítla s tím, že v nemocnici teď skutečně panuje noční klid. Žena zvýšila hlas, namítala, že nedoslýchá, že je noční pták, že považuje toto nařízení za diskriminační a že nemocnice bude mít co do činění s jejím právníkem.

Bůh té ženě žehnej, pomyslela si Melissa. Zhostila se své role výborně.

Ze své postele, v níž ležela přikrytá až po bradu, přilila olej do ohně: „Já kvůli té ženské nemůžu už hodiny spát. A k tomu mi ještě vyhrožovala.“

To starou paní rozpálilo. „To v žádném případě! Nevyhrožovala jsem jí. To ona mi sebrala dálkové ovládání!“

„Vzala jsem jí ho, abych mohla spát. A nevrátím jí ho!“

„Vrátíte! To je normální krádež! Zavolejte policii!“

Čím dál tím lepší. Noční sestru to neskutečně dohřálo a rovněž zvýšila hlas, aby kverulantku překřičela. A v té chvíli, přesně, jak Melissa očekávala, se ve dveřích objevil policajt.

„Tak co se tu děje?“

„Tahle ženská mi ukradla dálkové ovládání!“ rozječela se žena.

Policista sjel k Melisse pohledem, zjevně bezradný, jak na to reagovat.

„Pokud proti tomu nic nemáte,“ hájila se Melissa s přikrývkou nataženou stále až ke krku, „chci spát. Tady máte ten ovladač. Nějak to vyřídte.“ Podala ho policistovi. „A zatáhněte mi, prosím, závěsy.“

Policista poslušně zatáhl závěs kolem jejího lůžka.

Stará dáma se nepřestávala hádat a stěžovat si a policista přistoupil k jejímu lůžku, aby jí to vysvětlil. Přesně na tuhle příležitost Melissa čekala. Zatímco se sestra i policajt zabývali nespokojenou ženou a nic jiného nevnímali, odhrnula pokrývku a přes pelest blíž ke dveřím sklouzla z postele. Skrčená za lůžkem použila osvědčený trik a nacpala pod deku polštáře, aby to vypadalo, že tam někdo leží. Potom na vzdálenějším konci podležla závěs a protáhla se dveřmi na chodbu. Tam se narovnal a rázně vykročila tak, aby působila sebejistým dojmem někoho, kdo má jasný cíl. U pultíku stroze pokývla na sestru, která tam držela službu, a pokračovala ke schodišti, po kterém seběhla do foyeru.

Dole prošla kolem recepcce. Nikdo jí nevěnoval pozornost. Kus od

vchodu do nemocnice našla stanoviště taxíků a na něm stál osamělý vůz se spuštěným motorem. Otevřela jeho dveře a udala adresu svého bytu v Greenbeltu.

Usadila se na sedadle, zatímco taxi vyrazilo k vnějšímu městskému okruhu. Třebaže už byly téměř tři hodiny, tady jako vždy, ať ve dne nebo v noci, panoval pořád provoz. Po třiceti minutách jízdy vjel vůz na parkoviště u domu, kde bydlela. Požádala řidiče, ať počká, a protože dům neměl výtah, vyšlapala dvě poschodí ke svému bytu. Ze skříně vytáhla batoh, nacpala do něj pohorky, tábornickou výbavu a teplé oblečení, přidala nějaké jídlo a dva litry vody a hodila si batoh na záda. Snesla ho dolů k taxíku a řidiče vyzvala, aby ji odvezl k zadní bráně Goddardova střediska vesmírných letů.

Po příjezdu taxikáři zaplatila, vysedla a znovu si dala batoh na záda. Bránu našla zamčenou a na oknech strážního domku viděla mříže, s tím však počítala. Ostraha v Goddardu nebyla u vchodů do areálu univerzity nijak drsná. Skutečná bezpečnostní opatření se uplatňovala až při vstupu do jednotlivých budov. Rozhlédla se, a když nikoho nespatriła, hbitě přelezla drátěný plot a na druhé straně seskočila na trávník.

Chvilí jí trvalo, než se zorientovala. Příjezdová cesta pro služební auta ozářená pouličními lampami se vinula v mírných zatáčkách kolem malého hájku a vyřazeného motoru rakety *Saturn V* posazeného na podstavci. Za ním viděla skupinu jasně osvětlených budov, z nichž nejvzdálenější bylo pobožené testovací zařízení. Dýchala svěží vzduch, který měl příchutí podzimu. Na krátkou chvíli ji zachvátila hluboká lítost. Stálo jí tolik úsilí dotáhnout to až sem. Snila o tom celý život. Tohle místo však už nikdy nespatri. Tahle etapa jejího života skončila. Musí přežít, a pokud chce, aby se její život vrátil do původních kolejí, musí zničit Dorothy. Už promýšlela způsoby, jak ji na internetu vystopovat a zlikvidovat. Na vypracování plánu však potřebovala čas a místo vzdálené od všech počítačů.

Ukryla batoh do křoví u cesty a namířila si to mezi stromy k poničené budově simulátoru prostředí. Dětilo ji od ní asi osm set metrů. Zrovna opouštěla nevelký lesík, když spatřila, že po cestě pomalu projíždí vůz ostrahy. Počkala v přítmí, až přešel, a potom se pustila přes trávník. Už zdaleky zahlédla na parkovišti mezi několika jinými auty svou omlácenou

hondu. Za parkovištěm stálo pobožené testovací středisko a kolem něj viděla nataženou žlutou policejní pásku. Objekt vypadal v noci ještě odpudivěji než za dne, jak na něj svítily silné reflektory a on vrhal dlouhé, ponuré stíny. Všimla si, že prostranství hlídá několik policistů společně s dvěma členy ostrahy Goddardova střediska usazenými v autě. Odjet odtud ve vlastním voze nebude snadné. Přikrást se k němu, aby ji nikdo nezahlédl, se nedalo. Nejlepší bude nakráčēt k němu přímo, jako by se nechumelilo.

Narovnala se a rázným krokem zaměřila k autu, odemkla a chystala se nasednout. Policisté na ni zavolali, vydali se k ní a už zdálky mávali rukama. Zarazila se. Neměla jinou možnost, než se z té situace vyľhat.

„Ukaľte nám nějaký průkaz totoľnosti, slečno,“ vyzval ji jeden z policistů, jen co k ní došli.

Melissa se přinutila k úsměvu a podala jim služební průkazku Goddardova střediska. „Přišla jsem si jen pro vůz,“ vysvětlovala. „Mám jen ten jediný.“

Policajt si posvítil na průkaz baterkou a střídavě zkoumal kartičku a ji. „Melissa Shepherdová?“

„Ano, to jsem já.“

„Co tady děláte ve čtyři hodiny ráno?“

„Jsem vědec. Mám obrácený denní režim. Stejně jako Einsteinovi se i mně nejlépe pracuje v noci.“

Pozorně zkoumal průkazku. „Rád bych viděl váš řidičský a technický průkaz.“

Melissa vytáhla doklady ze skříňky v palubní desce. Policista jim věnoval bedlivou pozornost, pak zabručel a průkazy jí vrátil. „Promiňte, že jsme vás obtěžovali, slečno. Máme za úkol každého zkontrolovat.“

„To naprosto chápu.“

Vsedla do auta, nastartovala a hrozně se jí ulevilo. Podle všeho se zatím ještě neocitla na seznamu hledaných osob. Hlavní bránou ji pustí bez potíží.

Zajela k místu, kde nechala batoh, otočila a zaměřila k bráně. Dojela k ní za pár minut. Byla zavřená a v malé budce u ní seděl rozložitý strážný. Zabrzdila a stáhla okénko. Ke svému ulehčení strážného poznala – při mnoha předešlých příležitostech, když zůstala v práci do noci, si vyměňovali zdvořilosti. Jak se jen jmenoval? Morris.

„Zdravím vás, pane Morrisi,“ rozzářila se na něj a podávala mu průkazku. Podíval se na ni nad skly brýlí. „Buďte zdráva, doktorko Shepherdová. Koukám, že jste zase měla spoustu práce.“ Projel kartu čtečkou. Vyčkávala. Ubíhaly vteřiny. Viděla, jak si Morris zvedl brýle a naklonil se blíž k obrazovce počítače, aby si přečetl, co se mu na ní objevovalo.

*A do prdele!*

„Ehm, doktorko Shepherdová?“ obrátil se k ní. „Je mi líto, ale musím vás požádat, abyste vystoupila z vozu.“

„Vážně? Pročpak to?“

Morris se tvářil rozpačitě. „Vystupte si, prosím.“

Melissa dělala, jako že si odepíná bezpečnostní pás a potýká se s kabelkou, a potom prudce sešlápla plyn a s vytím pneumatik vyrazila k bráně. S ramenem závory se střetla se zaduněním. Nebyla tak chatrná, jak se zdála, náraz však stačil k tomu, aby ji vychýlil vzhůru a do strany, načež třískla do předního skla, které popraskalo. Pokračovala dál, smykem vjela na Greenbelt Road, třebaže skoro nic neviděla. Hnala se po prázdné silnici a otevřeným oknem slyšela, jak spustily sirény. V pavučině rozpraskaného skla vydlabala otvor, aby viděla na cestu.

Musela se auta okamžitě zbavit. Vzpomněla si, že o něco dál po silnici, u Walmartu s celonočním provozem, je půjčovna vozidel.

Vjela na obrovské parkoviště obchodního domu a postavila vůz mezi skupinu jiných aut. Chopila se batohu, přeběhla vyasfaltovanou plochu, přeskočila příkop a ocitla se v prostorách půjčovny.

Deset minut nato odtamtud vyjížděla v Jeepu Cherokee. Vzala to po vedlejších silnicích, našla odlehlou polní cestu, zastavila na ní a s baterkou a šroubovákem zalezla pod auto. Dole odmontovala lokátor půjčovny a pak podobným způsobem odstranila z palubní desky i GPS navigaci. Pohodila ji v lese. Po několika dalších kilometrech jízdy narazila na odpočívadlo pro kamiony, vjela na ně, vystoupila z vozu s lokátorem v ruce a nenápadně jej upevnila zespoda na zaparkovaný tahač s návěsem. Užijí si trochu zábavy, až se vrhnou po jeho stopě. Z bankomatu vybrala pět set dolarů, z mobilu vyndala baterii, vrátila se zpátky na vnější okruh a zamířila na západ.